

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1666

Vragen van de leden **Van Ojik** (GroenLinks) en **Bonis** (PvdA) aan de minister van Buitenlandse Zaken over *persvrijheid in Israël en Palestina* (ingezonden 20 februari 2013).

Antwoord van minister **Timmermans** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 15 maart 2013).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de World Press Freedom Index 2013 van Reporters without Borders, die inzicht biedt in de houdingen en intenties van regeringen ten opzichte van persvrijheid?¹

Antwoord vraag 1

Ja.

Vraag 2

Hoe beoordeelt u de bedenkelijk lage positionering van Palestina en Israël, respectievelijk op plaats 146 en plaats 112 van de landenranglijst?

Antwoord vraag 2

Waar het de Palestijnse Gebieden betreft ben ik bezorgd over de lage positie. Ondanks positieve uitschieters als Libanon (plaats 101) en Qatar (plaats 110) bungelen de Arabische landen nog altijd in de onderste regionen van de lijst. De Palestijnse Gebieden zijn daarop geen uitzondering en behoren met plaats 146 tot de middenmoot van de Arabische landen, die nog altijd veel te laag is. Positief is dat de positie van de Palestijnse Gebieden met acht plaatsen is gestegen ten opzichte van 2011–2012 als gevolg van de verbeterde verstandhouding tussen de Palestijnse Autoriteit en Hamas, aldus het rapport. In het geval van Israël bekijk ik de positionering met enige zorg, maar ook met verbazing in verhouding tot een aantal andere landen op de lijst. Israël kent een pluralistisch medialandschap, waarbinnen de vrijheid van pers politiek en juridisch is verankerd. Tegelijkertijd bestaat er door het conflict met de Palestijnen en de gespannen relaties met de regio wel censuur in de vorm van de militaire censor, en worden journalisten in sommige gevallen beperkingen opgelegd. De laatste jaren vindt in Israël een kritische dialoog

¹ World Press Freedom Index 2013, Reporters without Borders, http://fr.rsf.org/IMG/pdf/classement_2013_gb-bd.pdf

plaats ten aanzien van de reikwijdte van de militaire censor (onlangs nog rondom «Prisoner X») en de mate van concentratie en politisering van de media. Het feit dat deze discussie op vele fronten en in alle openheid wordt gevoerd, stemt positief.

In dit verband valt op dat «Freedom House» – een andere onafhankelijke waakhond op het gebied van de persvrijheid – consequent positiever oordeelt over de persvrijheid in Israël. In het «Freedom of the Press» rapport uit 2012 stond Israël op de 30ste plaats en werd de pers als «vrij» bestempeld (rapport 2013 moet nog verschijnen).

Vraag 3 en 4

Wat zijn de oorzaken voor de lage positionering van Palestina en van Israël? Kunt u voorbeelden geven van recente inbreuken op de persvrijheid? Klopt het dat de positie van Israël ten opzichte van de vorige Index met 20 plaatsen is gedaald? Wat zijn de oorzaken van deze terugval?

Antwoorden op vragen 3 en 4

In 2012 telde «The Independent Commission for Human Rights» (ICHR) meer dan 30 gevallen van arrestaties van journalisten op de Westelijke Jordaanoever en in Gaza. Daarnaast ontving ICHR onder meer klachten over gevallen van geweld door veiligheidsdiensten tegen journalisten, in beslagname van apparatuur of opnames en over beperkingen in bewegingsvrijheid voor journalisten.

Volgens het rapport zou de terugval van Israël ten opzichte van 2011–2012 te wijten zijn aan doelgerichte militaire acties tegen journalisten tijdens de geweldduitbarsting in Gaza in november 2012. «Reporters without borders» noemt als voorbeeld het onder vuur nemen door het Israëlische leger van een gebouw in Gaza stad dat o.a. huisvesting bood aan een mediacentrum. Bij navraag stellen de Israëlische autoriteiten dat er sprake was van twee acties gericht tegen een operationeel militair centrum en zendapparatuur van Hamas. Israël beweert dat het in beide gevallen ging om legitieme militaire doelwitten. Door de mediafaciliteiten te gebruiken voor militaire doeleinden, zette Hamas volgens Israël doelbewust de professionele immuniteit en levens van aanwezige journalisten op het spel.

Vraag 5

Op welke wijze en met welke concrete inzet adresseert u inbreuken op de persvrijheid in uw politieke dialoog met de Palestijnse Autoriteit, respectievelijk met de Israëlische regering? Wilt u uw antwoord toelichten, onder verwijzing naar de beoogde verdieping van de bilaterale relaties met Israël en de Palestijnen?

Antwoord vraag 5

Mensenrechten vormen een belangrijk thema in de dialoog tussen Nederland, de Palestijnse Gebieden resp. Israël. Mensenrechten worden in bilateraal, EU- en multilateraal verband met resp. de Palestijnse Autoriteit en de Israëlische regering aan de orde gesteld. Een goed voorbeeld zijn de recente bilaterale consultaties op hoog ambtelijk niveau met de Palestijnse Autoriteit (18 februari jl.), waarin NL expliciet het belang van persvrijheid en de zorgen over gevallen van beperking van die vrijheid heeft aangekaart. In sommige gevallen wordt de voorkeur gegeven aan een gemeenschappelijk optreden in EU-verband. In mei 2012 heeft de EU in de RBZ Raadsconclusies de Palestijnse autoriteiten opgeroepen de vrijheid van meningsuiting te respecteren. In het geval van Israël vormde de persvrijheid een van de aanbevelingen van de EU voortgangsrapportage d.d. mei 2012 in het kader van het Europese Nabuurschapsbeleid.

Op dit moment wordt bestudeerd hoe de verdieping van de bilaterale relaties gestalte moet krijgen. Daarover wordt de Kamer later geïnformeerd.

Vraag 6

Hoe bevordert u eerbiediging door de Hamas-regering van de persvrijheid in de Gazastrook? Heeft u hier mogelijkheden toe, ondanks dat de regering contacten met Hamas afwijst en derhalve de mogelijkheid ontbeert om deze en andere mensenrechtenkwesties in een rechtstreekse politieke dialoog aan de orde te stellen?

Antwoord vraag 6

Er zijn geen contacten met Hamas en er is dus ook geen politieke dialoog. Toch blijft Nederland actief in Gaza en vestigt aandacht op mensenrechten en persvrijheid, bijvoorbeeld via gesprekken met journalisten en bloggers.